

MANAGEMENT IN SERVICES – OVERSIGHT, CONTROL AND COORDINATION REALIZED BY COORDINATOR OF SPECIAL SERVICES

ZARZĄDZANIE W SŁUŻBACH – NADZÓR, KONTROLA I KOORDYNACJA REALIZOWANA PRZEZ KOORDYNATORA SŁUŻB SPECJALNYCH

ABSTRACT

Article presents informations about activity of coordinator of special service in Poland, particularly, detailed tasks, tasks in range of oversight, tasks in range of control, tasks in range of coordination and entitlement execute. Informations will be presented in (to) far sequence about entitlement and they execute by individual special services: Agency of Internal Safety, Agency of Interview, Service of Counter-Interview Military, Service of Interview Military and Central Anticorruption Office. Conclusions will be presented on completion concerning obligatory scheme cooperation and over activity of individual special service oversight of coordinator of special service. Obligatory legal regulations have been taken advantage in article on which (who) bases of guns coordinator only and individual special services as important change has followed (has stepped) in area of oversight of special services 18 November 2015 year and does not have on this theme of current literature.

STRESZCZENIE

Artykuł przedstawia informacje na temat działalności Koordynatora Służb Specjalnych w Polsce, w szczególności zadania szczegółowe, zadania w zakresie nadzoru, zadania w zakresie kontroli, zadania w zakresie koordynacji oraz uprawnienia. W dalszej kolejności zostaną przedstawione informacje na temat uprawnień i zadań wykonywanych przez poszczególne służby specjalne: Agencję Bezpieczeń-

stwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu, Służbę Kontrwywiadu Wojskowego, Służbę Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne. Na zakończenie przedstawione zostaną wnioski dotyczące obowiązującego schematu współdziałania i nadzoru Koordynatora Służb Specjalnych nad działalnością poszczególnych służb specjalnych. W artykule zostały wykorzystane jedynie obowiązujące przepisy prawne, na podstawie których działa Koordynator oraz poszczególne służby specjalne, ponieważ 18 listopada 2015 r. nastąpiła istotna zmiana w obszarze nadzoru nad służbami specjalnymi i nie ma na ten temat aktualnej literatury.

KEYWORDS: *interview, counter-interview, oversight, control, special services, safety*

SŁOWA KLUCZOWE: *wywiad, kontrwywiad, nadzór, kontrola, służby specjalne, bezpieczeństwo*

WPROWADZENIE

W celu zwiększenia nadzoru nad działalnością służb specjalnych w Polsce rząd podjął decyzję o utworzeniu organu konstytucyjnego w postaci ministra koordynatora. Pod koniec 2015 r. Prezes Rady Ministrów Pani Beata Szydło podpisała rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych.

W celu realizacji zadań wyznaczanych przez Prezesa Rady Ministrów powołuje się Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych do realizacji zadań w zakresie nadzoru, kontroli i koordynacji służb specjalnych, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Do szczegółowego zakresu działania Koordynatora należy:

- 1) sprawowanie nadzoru i kontroli działalności służb specjalnych,
- 2) koordynowanie działalności służb specjalnych,
- 3) wspomaganie Rady Ministrów w kształtowaniu głównych kierunków polityki rządu dotyczącej działalności służb specjalnych.

W zakresie nadzoru nad działalnością służb specjalnych do zadań Koordynatora należy:

- 1) wyznaczanie strategicznych kierunków rozwoju i funkcjonowania służb specjalnych;

- 2) badanie, ocenianie i monitorowanie poprawności realizacji przez służby specjalne zadań określonych w przepisach prawa, wytycznych, planach i programach;
- 3) opracowywanie programów działalności służb specjalnych w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa państwa, stanowiących podstawę wydawania wytycznych Prezesa Rady Ministrów, o których mowa w art. 7 ust. 1¹ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 12 ust. 1² ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2014 r. poz. 1411 z późn. zm.) i art. 7 ust. 1³ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2014 r. poz. 253 z późn. zm.);
- 4) zatwierdzanie rocznych planów i sprawozdań przygotowywanych przez szefów służb specjalnych, o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3⁴ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu i art. 12 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
- 5) dokonywanie oceny stopnia realizacji rocznych planów działalności służb specjalnych oraz formułowanie wniosków i rekomendacji wynikających z tej oceny;
- 6) wyznaczanie celów i kierunków rozwoju współpracy międzynarodowej służb specjalnych oraz dokonywanie oceny efektów tej współpracy;
- 7) wyznaczanie standardów i minimalnych wymagań w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi i mieniem w służbach specjalnych;
- 8) analizowanie i dokonywanie oceny działań podejmowanych przez:
  - a) Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Służbę Kontrwywiadu Wojskowego w zakresie nadzoru funkcjonowania systemu ochrony informacji niejawnych, o którym mowa w art. 10 ust. 1⁵ ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. nr 182, poz. 1228 oraz z 2015 r. poz. 21 i 1224),
  - b) Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w zakresie wykonywania funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa, o której mowa w art. 11⁶ ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;

- 9) dokonywanie czynności wynikających ze stosunku służbowego szefów służb specjalnych, z wyłączeniem ich powoływania i odwoływania;
- 10) rozpatrywanie skarg na działalność służb specjalnych.

W zakresie kontroli działalności służb specjalnych do zadań Koordynatora należy:

- 1) przeprowadzanie kontroli w służbach specjalnych na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092),
- 2) przeprowadzanie kontroli prawidłowości realizacji postępowań sprawdzających, kontrolnych postępowań sprawdzających oraz postępowań bezpieczeństwa przemysłowego na zasadach i w trybie określonych w art. 12 ust. 3 pkt 1⁷ ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych,
- 3) analizowanie i dokonywanie oceny stosowania przez służby specjalne uprawnień umożliwiających ingerencję w prawa i wolności człowieka i obywatela, w szczególności w drodze uprawnień określonych w art. 27–29⁸ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, art. 31–33⁹ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego i art. 17–19¹⁰ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym.

W zakresie koordynowania działalności służb specjalnych do zadań Koordynatora należy:

- 1) podejmowanie działań służących zapewnieniu współdziałania służb specjalnych w ramach przyznanych im kompetencji i postawionych przed nimi zadań, a także organizowanie i zapewnienie współpracy służb specjalnych z innymi służbami i instytucjami realizującymi zadania w zakresie bezpieczeństwa państwa;
- 2) zapewnianie optymalnych warunków dla współpracy służb specjalnych ze służbami specjalnymi innych państw i organizacjami międzynarodowymi;
- 3) wyrażanie zgody na współdziałanie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu z właściwymi organami i służbami innych państw, a w przypadku Centralnego Biura Antykorupcyjnego – także z organizacjami międzynarodowymi;

- 4) organizowanie warunków prawidłowego funkcjonowania systemu wywiadowczego państwa w sposób zapewniający efektywne wykorzystanie informacji dotyczących strategicznych interesów państwa przez konstytucyjne organy państwa;
- 5) opracowywanie i przygotowywanie:
  - a) projektów ustaw, rozporządzeń i innych aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa państwa, z zastrzeżeniem kompetencji właściwych ministrów,
  - b) programów służących zbudowaniu zintegrowanego systemu służb specjalnych;
- 6) rozstrzyganie sporów kompetencyjnych między służbami specjalnymi;
- 7) opracowywanie, prowadzenie procesu uzgodnień, konsultacji publicznych lub opiniowanie oraz wnoszenie do rozpatrzenia: założeń projektów ustaw, projektów ustaw, projektów rozporządzeń i innych aktów prawnych oraz dokumentów rządowych dotyczących służb specjalnych.

Do zadań Koordynatora należy:

- 1) prowadzenie współpracy międzynarodowej z organami innych państw oraz instytucjami międzynarodowymi zajmującymi się nadzorem, koordynacją i kontrolą służb specjalnych,
- 2) organizowanie polityki informacyjnej systemu służb specjalnych oraz wyznaczanie założeń i kierunków działań podejmowanych w tej dziedzinie przez służby specjalne,
- 3) prowadzenie badań i studiów nad systemami zarządzania służbami specjalnymi oraz ich kontroli w celu optymalizacji rozwiązań stosowanych w Polsce.

KOORDYNATOR MA PRAWO:

- 1) żądać informacji, w tym niejawnych, dokumentów, analiz i sprawozdań okresowych lub dotyczących poszczególnej sprawy albo rodzaju spraw od szefów służb specjalnych;
- 2) żądać informacji dotyczących planowania budżetu i jego wykonywania oraz polityki kadrowej prowadzonej w poszczególnych służbach specjalnych;

- 3) żądać informacji i opinii, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 4–6¹¹ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
- 4) żądać informacji, o których mowa w art. 13 ust. 6¹² ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu;
- 5) wydawać szefom służb specjalnych wiążące ich wytyczne i polecenia, o których mowa w art. 34a¹³ ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów oraz art. 13 ust. 1¹⁴ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu;
- 6) wydawać decyzje, o których mowa w art. 18 ust. 3¹⁵ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu i w art. 19 ust. 3¹⁶ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego;
- 7) wydawać zgody, o których mowa w art. 8 ust. 2¹⁷ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, w art. 9 ust. 2¹⁸ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego i art. 2 ust. 2a¹⁹ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
- 8) występować do członków Rady Ministrów oraz organów administracji rządowej o przedstawienie informacji niezbędnych w sprawach nadzoru, kontroli i koordynacji działalności służb specjalnych;
- 9) zapoznawać się z informacjami:
  - a) mogącymi mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej, o których mowa w art. 18 ust. 1²⁰ ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu i w art. 19 ust. 1²¹ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego,
  - b) mogącymi mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 29 ust. 2²² ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2015 r. poz. 812, 1255 i 1269),
  - c) pełnomocnika do spraw kontroli przetwarzania przez Centralne Biuro Antykorupcyjne danych osobowych o naruszeniu przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym oraz przepisów o ochronie danych osobowych,

- d) Centralnego Biura Antykorupcyjnego w zakresie działalności analitycznej dotyczącej zjawisk występujących w obszarze jego właściwości;
- 10) zapoznawać się z rocznymi sprawozdaniami przedstawianymi przez pełnomocnika do spraw kontroli przetwarzania przez Centralne Biuro Antykorupcyjne danych osobowych i je opiniować;
  - 11) analizować składane przez Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz jego zastępców Prezesowi Rady Ministrów oświadczenia, o których mowa w art. 72 ust. 3²³ ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym;
  - 12) powoływać zespoły do opracowania określonych zagadnień oraz zlecać sporządzanie ekspertyz i innych opracowań;
  - 13) wydawać w imieniu Prezesa Rady Ministrów decyzje, o których mowa w art. 36 ust. 1 i 4²⁴, w art. 39²⁵ i art. 40²⁶ ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.

Koordinator współdziała z innymi właściwymi organami, w szczególności z ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, administracji publicznej, spraw zagranicznych, finansów publicznych, Ministrem Obrony Narodowej i Ministrem Sprawiedliwości. Organy administracji rządowej udzielają ministrowi pomocy w realizacji jego zadań.

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego – została utworzona ustawą z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Na jej podstawie rozdzielono dotychczasowe funkcje wywiadowcze i kontrwywiadowcze Urzędu Ochrony Państwa (UOP). ABW przejęła po zlikwidowanym UOP obowiązki związane z zapewnieniem stabilnej sytuacji wewnętrznej Rzeczypospolitej Polskiej. Do katalogu zadań włączono jeszcze zwalczanie korupcji osób pełniących funkcje publiczne. Ponadto od 2004 r., tj. od momentu akcesji do Unii Europejskiej, ABW zajmuje się zwalczaniem nieprawidłowości w absorpcji funduszy europejskich. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest służbą specjalną, powołaną do ochrony porządku konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej. Zakres zadań koncentruje się na ochronie bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i obywateli. Zasadniczym zadaniem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego jest ochrona państwa

przed planowymi i zorganizowanymi działaniami, które mogą stwarzać zagrożenie dla niepodległości lub porządku konstytucyjnego Polski, zakłócić funkcjonowanie struktur państwowych bądź narazić na szwank podstawowe interesy kraju. Do zadań ABW należy: rozpoznawanie zagrożeń godzących w bezpieczeństwo wewnętrzne państwa oraz jego porządek konstytucyjny, zapobieganie im i ich zwalczanie, a w szczególności rozpoznawanie zagrożeń godzących w suwerenność i międzynarodową pozycję, niepodległość i nienaruszalność jego terytorium, a także obronność państwa; rozpoznawanie przestępstw: szpiegostwa, terroryzmu, bezprawnego ujawnienia lub wykorzystania informacji niejawnych, zapobieganie im i wykrywanie innych przestępstw godzących w bezpieczeństwo państwa, godzących w podstawy ekonomiczne państwa, korupcji osób pełniących funkcje publiczne, o których mowa w art. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. nr 216, poz. 1584; z 2008 r. nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. nr 178, poz. 1375), jeśli może to godzić w bezpieczeństwo państwa, w zakresie produkcji towarów i obrotu towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, nielegalnego wytwarzania, posiadania broni, amunicji i materiałów wybuchowych, broni masowej zagłady oraz środków odurzających i substancji psychotropowych, w obrocie międzynarodowym i obrotu nimi, oraz ściganie ich sprawców; realizowanie, w granicach swojej właściwości, zadań związanych z ochroną informacji niejawnych oraz wykonywanie funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa w zakresie ochrony informacji niejawnych w stosunkach międzynarodowych; uzyskiwanie, analizowanie, przetwarzanie i przekazywanie właściwym organom informacji mogących mieć istotne znaczenie dla ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i jego porządku konstytucyjnego; podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych. Działalność ABW poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona w związku z jej działalnością na terytorium państwa wyłącznie w zakresie realizacji zadań określonych w ust. 1 pkt 2. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego wykonuje zadania punktu kontaktowego do wymiany danych, o którym mowa w art. 16 ust. 3 decyzji Rady 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicz-

nej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz.Urz. UE L 210 z 6.08.2008 r.). Swoje obowiązki ABW wypełnia m.in. poprzez uzyskiwanie, analizowanie i przetwarzanie informacji o niebezpieczeństwach. Gotowe opracowania przekazywane są właściwym organom konstytucyjnym. Przy realizacji zadań Agencja korzysta z uprawnień operacyjnych oraz procesowych. ABW prowadzi działania profilaktyczne, których celem jest zapewnienie ochrony szczególnie wrażliwym sferom funkcjonowania państwa i gospodarki. Na szeroko rozumianą prewencję składają się systemy opiniowania i certyfikowania oraz programy szkoleń. ABW prowadzi postępowania sprawdzające wobec osób i podmiotów, które chcą uzyskać dostęp do informacji objętych klauzulą niejawności z uwagi na obszar, do którego się odnoszą. Zadaniem Agencji jest umożliwienie dostępu do takich informacji jedynie osobom dającym rękojmię zachowania tajemnicy. Agencja prowadzi szkolenia dla pełnomocników ochrony, a także realizuje system szkoleń w ramach tzw. profilaktyki kontrwywiadowczej, skierowanych do osób pracujących w instytucjach istotnych z punktu widzenia interesów RP. Agencja ma uprawnienia do monitorowania importu towarów i technologii podwójnego zastosowania. Szef ABW uczestniczy w systemie opiniowania transakcji handlowych na towary o znaczeniu strategicznym, które są zawierane przez polskie firmy lub odbywają się na terytorium RP. ABW sprawdza również cudzoziemców, którzy starają się o nadanie obywatelstwa polskiego, statusu uchodźcy, udzielenie azylu politycznego lub o pozwolenie na zamieszkanie. Ponadto realizuje projekty poświęcone ochronie infrastruktury krytycznej, ze szczególnym uwzględnieniem cyberprzestrzeni RP.

Agencja Wywiadu – została utworzona ustawą z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu. Rozpoczęła swą działalność w dniu wejścia w życie ustawy, tj. 29 czerwca 2002 r., równocześnie ze zniesieniem UOP – na bazie Zarządu Wywiadu byłego UOP. Ustawa uregulowała między innymi warunki przejścia do służby w Agencji Wywiadu funkcjonariuszy Zarządu Wywiadu byłego UOP oraz problem sukcesji prawnej po UOP. Agencja Wywiadu jest urzędem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony zewnętrznego bezpieczeństwa państwa i obsługującym Szefa Agencji Wywiadu. Agencja działa zgodnie z jego zarzą-

dzeniami, decyzjami, rozkazami, wytycznymi i poleceniami oraz pod jego bezpośrednim kierownictwem. Działalność wykonywana przez Agencję Wywiadu nie jest objęta zakresem działań administracji rządowej w rozumieniu ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, toteż bezpośredni nadzór nad nią – bez uszczerbku dla ustawowych uprawnień Szefa Agencji Wywiadu w stosunku do kierowanej przez niego Agencji – sprawuje Prezes Rady Ministrów. Ustawowo określone zadania Agencji Wywiadu są przez nią realizowane poza granicami kraju, zaś jej działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona tylko w ograniczonym zakresie – wyłącznie w związku z jej zagraniczną działalnością. Do zadań Agencji Wywiadu należy: uzyskiwanie, analizowanie, przetwarzanie i przekazywanie właściwym organom informacji mogących mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej oraz jej potencjału ekonomicznego i obronnego; rozpoznawanie zagrożeń zewnętrznych, godzących w bezpieczeństwo, obronność, niepodległość i nienaruszalność terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przeciwdziałanie im; ochrona zagranicznych przedstawicielstw Rzeczypospolitej Polskiej i ich pracowników przed działaniami obcych służb specjalnych i innymi działaniami mogącymi przynieść szkodę interesom Rzeczypospolitej Polskiej; zapewnienie ochrony kryptograficznej łączności z polskimi placówkami dyplomatycznymi i konsularnymi oraz poczty kurierskiej; rozpoznawanie międzynarodowego terroryzmu, ekstremizmu oraz międzynarodowych grup przestępczości zorganizowanej; rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi, środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi oraz towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią masowej zagłady i zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem tej broni oraz środków jej przenoszenia; rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń występujących w rejonach napięć, konfliktów i kryzysów międzynarodowych, mających wpływ na bezpieczeństwo państwa, oraz podejmowanie działań mających na celu eliminowanie tych zagrożeń; prowadzenie wywiadu elektronicznego; podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych. Ogólną organizację wewnętrzną Agencji Wywiadu określa Statut, nadawany jej w drodze zarządzenia przez

Prezesa Rady Ministrów. Wewnętrzną strukturę jednostek organizacyjnych Agencji Wywiadu określają ich regulaminy organizacyjne, nadawane w drodze zarządzenia przez Szefa Agencji Wywiadu.

Służba Kontrwywiadu Wojskowego – została utworzona z dniem 1 października 2006 r. na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego (SKW). SKW to służba specjalna, której zadaniem jest ochrona przed zagrożeniami wewnętrznymi dla obronności państwa, bezpieczeństwa i zdolności bojowej Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych jednostek organizacyjnych, podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub nadzorowanych przez niego. SKW jest urzędem administracji rządowej, podległym Ministrowi Obrony Narodowej. Podstawowe zadania SKW zostały określone w art. 5 ustawy o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego. Należą do nich: zwalczanie przestępstw, ochrona informacji niejawnych, ochrona wojska poza granicami kraju, analiza i zwalczanie zagrożeń, kontrwywiad radioelektroniczny oraz kryptografia i kryptoanaliza, kontrola umów międzynarodowych dotyczących rozbrojenia, ochrona badań naukowych. W ramach zwalczania przestępstw SKW rozpoznaje przestępstwa, zapobiega im oraz wykrywa te popełniane przez żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową, funkcjonariuszy SKW i SWW oraz pracowników Sił Zbrojnych (SZ) RP i innych jednostek organizacyjnych Ministerstwa Obrony Narodowej (MON): przeciwko pokojowi, ludzkości oraz przestępstwa wojenne; szpiegostwa przeciwko RP oraz przeciwko państwom obcym, które zapewniają wzajemność; zamachu lub sabotażu wobec SZ RP; określone w art. 228–230 Kodeksu karnego (korupcja), jeżeli mogą one zagrażać bezpieczeństwu lub zdolności bojowej SZ RP bądź innych jednostek organizacyjnych MON; przeciwko ochronie informacji określone w rozdziale XXXIII kodeksu karnego, a także takie czyny skierowane przeciwko państwom obcym, które zapewniają wzajemność; nielegalnego obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także dla utrzymania międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa; związane z terroryzmem; inne godzące w bezpieczeństwo potencjału obronnego państwa, SZ RP oraz jednostek organizacyjnych MON, a także państw, które zapewniają wzajemność. W ramach ochrony informacji niejawnych

SKW realizuje, w granicach swoich właściwości, zadania określone w ustawie o ochronie informacji niejawnych: bezpieczeństwo osobowe, bezpieczeństwo teleinformatyczne, bezpieczeństwo przemysłowe. W ramach ochrony wojska poza granicami kraju SKW chroni bezpieczeństwo jednostek wojskowych, innych jednostek organizacyjnych MON oraz żołnierzy wykonujących zadania służbowe poza granicami państwa. W ramach analizy i zwalczania zagrożeń SKW uzyskuje, gromadzi, analizuje, przetwarza, przekazuje właściwym organom (np. Prezydent RP, Prezes Rady Ministrów, Minister Obrony Narodowej) informacje mogące mieć znaczenie dla obronności państwa, bezpieczeństwa lub zdolności bojowej SZ RP bądź MON, w zakresie swoich ustawowych kompetencji oraz podejmuje działania w celu eliminowania ustalonych zagrożeń. W ramach kontrwywiadu radioelektronicznego, kryptografii i kryptoanalizy SKW prowadzi: kontrwywiad radioelektroniczny, przedsięwzięcia z zakresu ochrony kryptograficznej i kryptoanalizy. W ramach ochrony badań naukowych SKW zapewnia bezpieczeństwo badań naukowych i prac rozwojowych, zleconych przez SZ RP i inne jednostki organizacyjne MON, oraz zapewnia bezpieczeństwo produkcji i obrotu towarami, technologiami i usługami o przeznaczeniu wojskowym, zamówionymi przez SZ RP i inne jednostki organizacyjne MON, w zakresie swoich ustawowych zadań dotyczących wykrywania przestępstw. SKW przy realizacji swoich działań współdziała ze Sztabem Generalnym Wojska Polskiego i innymi komórkami organizacyjnymi Ministerstwa Obrony Narodowej oraz dowódcami rodzajów SZ RP, okręgów wojskowych, garnizonów wojskowych i jednostek wojskowych; odpowiednimi organami, służbami i instytucjami podległymi ministrowi właściwemu do spraw służb wewnętrznych; odpowiednimi organami i jednostkami organizacyjnymi podległymi ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych; odpowiednimi organami, służbami i instytucjami podległymi ministrowi właściwemu do spraw zagranicznych; innymi organami, służbami i instytucjami uprawnionymi do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych.

Służba Wywiadu Wojskowego – została utworzona z dniem 1 października 2006 r. i działa na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego. SWW jest służbą specjalną, właściwą w sprawach ochrony przed zagrożeniami zewnętrznymi

mi dla obronności państwa, bezpieczeństwa i zdolności bojowej SZ RP oraz innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub przez niego nadzorowanych. SWW jest członkiem międzynarodowej wspólnoty wywiadowczej. Aktywnie uczestniczy w wymianie informacji i doświadczeń pomiędzy wiodącymi służbami wywiadowczymi państw NATO a UE, przyczyniając się jednocześnie do budowania bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym. Do ustawowych zadań SWW należy: uzyskiwanie, gromadzenie, analizowanie, przetwarzanie i przekazywanie właściwym organom informacji mogących mieć istotne znaczenie dla: bezpieczeństwa potencjału obronnego RP, bezpieczeństwa i zdolności bojowej SZ RP; warunków realizacji, przez SZ RP, zadań poza granicami państwa; rozpoznawanie militarnych zagrożeń zewnętrznych, godzących w obronność RP, zagrożeń międzynarodowym terroryzmem i przeciwdziałanie im; rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi oraz towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa, a także rozpoznawanie międzynarodowego obrotu bronią masowej zagłady i zagrożeń związanych z rozprzestrzenianiem tej broni oraz środków jej przenoszenia; rozpoznawanie i analizowanie zagrożeń występujących w rejonach napięć, konfliktów i kryzysów międzynarodowych, mających wpływ na obronność państwa oraz zdolność bojową SZ RP, a także podejmowanie działań mających na celu eliminowanie tych zagrożeń; prowadzenie wywiadu elektronicznego na rzecz SZ RP oraz przedsięwzięć z zakresu kryptoanalizy i kryptografii; współdziałanie w organizowaniu polskich przedstawicielstw wojskowych za granicą; uczestniczenie w planowaniu i przeprowadzaniu kontroli realizacji umów międzynarodowych, dotyczących rozbrownienia; podejmowanie innych działań przewidzianych dla SWW w odrębnych ustawach, a także umowach międzynarodowych, którymi Rzeczpospolita Polska jest związana. Zadania te są realizowane poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Działalność SWW na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona wyłącznie w związku z jej działalnością poza granicami państwa.

Centralne Biuro Antykorupcyjne – zostało utworzone na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym. CBA to służba specjalna, powołana do zwalczania korupcji w życiu publicznym i go-

spodarczym, w szczególności w instytucjach państwowych i samorządowych, a także do zwalczania działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa. Działalność CBA jest finansowana z budżetu państwa. CBA jest poza tym urzędem administracji rządowej, z pomocą którego działa Szef CBA, będący z kolei centralnym organem administracji rządowej. Zgodnie z art. 2 ustawy do zadań CBA należy: rozpoznawanie przestępstw, zapobieganie im i wykrywanie przestępstw przeciwko: działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, określonych w art. 228–231 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także o których mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne; wymiarowi sprawiedliwości, określonych w art. 233; wyborom i referendum, określonych w art. 250a; porządkowi publicznemu, określonych w art. 258; wiarygodności dokumentów, określonych w art. 270–273; mieniu, określonych w art. 286; obrotowi gospodarstwu, określonych w art. 296–297, 299 i 305; obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, określonych w art. 310 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także o których mowa w art. 585–592 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych oraz określonych w art. 179–183 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa; finansowaniu partii politycznych, określonych w art. 49d i 49f ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych, jeżeli pozostają w związku z korupcją; obowiązkowi podatkowemu i rozliczeniom z tytułu dotacji i subwencji, określonych w rozdziale 6 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy, jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa; zasadom rywalizacji sportowej, określonych w art. 46–48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie; obrotowi lekami, środkami spożywczyymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobami medycznymi, określonych w art. 54 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, oraz ściąganie ich sprawców; ujawnianie przypadków nieprzestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne i przeciwdziałanie im; dokumentowa-

nie podstaw i inicjowanie realizacji przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych; ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem jednostek lub przedsiębiorców, o których mowa w art. 1 ust. 4, oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych; kontrola prawidłowości i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne, o których mowa w art. 115 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, składanych na podstawie odrębnych przepisów; prowadzenie działalności analitycznej dotyczącej zjawisk występujących w obszarze właściwości CBA oraz przedstawianie w tym zakresie informacji Prezesowi Rady Ministrów, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmowi oraz Senatowi; podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, w celu realizacji zadań CBA, może podejmować współpracę z właściwymi organami i służbami innych państw oraz z organizacjami międzynarodowymi. CBA może prowadzić postępowanie przygotowawcze, obejmując wszystkie czyny ujawnione w jego przebiegu, jeżeli pozostają w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia. Działalność CBA poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona w związku z jego działalnością na terytorium państwa wyłącznie w zakresie realizacji zadań określonych w ustawie.

PODSUMOWANIE

Wprowadzenie zmian w zakresie sprawowania nadzoru i kontroli nad służbami specjalnymi za pomocą rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych, dało Prezesowi Rady Ministrów narzędzia do sprawowania rzeczywistej – praktycznej (a nie teoretycznej, jak do tej pory) kontroli nad działalnością służb specjalnych.

Kolejną istotną zmianą jest możliwość konkretnego zlecenia zadań służbom specjalnym pod kątem potrzeb z zakresu szeroko rozumianego bezpieczeństwa narodowego. Do tej pory to służby specjalne stawiały sobie zadania do realizacji i same się z tych zadań rozliczały.

Ostateczna ocena wprowadzonych zmian w zakresie kontroli i nadzoru nad służbami specjalnymi będzie możliwa najwcześniej w 2018 r.

Literatura

Decyzja Rady 2008/615/WSiSW w sprawie intensyfikacji współpracy transgranicznej, szczególnie w zwalczaniu terroryzmu i przestępczości transgranicznej (Dz.Urz. UE L 210 z 6.08.2008 r.).

Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra – Członka Rady Ministrów Mariusza Kamińskiego – Koordynatora Służb Specjalnych.

Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2012 r. poz. 392 oraz z 2015 r. poz. 1064).

Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2015 r. poz. 812, 1255 i 1269).

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. nr 216, poz. 1584, z 2008 r. nr 223, poz. 1458 oraz z 2009 r. nr 178, poz. 1375).

Ustawa z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz.U. z 2010 r. nr 29, poz. 154 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz.U. z 2014 r. poz. 1411 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz.U. z 2014 r. poz. 253 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz.U. nr 182, poz. 1228 oraz z 2015 r. poz. 21 i 1224).

Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz.U. nr 185, poz. 1092).

Endnotes

- ¹ Prezes Rady Ministrów określa kierunki działania Agencji w drodze wytycznych.
- ² Prezes Rady Ministrów określa kierunki działania CBA w drodze wytycznych.
- ³ Minister Obrony Narodowej określa kierunki działania SKW i SWW w drodze wytycznych. W przypadku powołania Ministra Koordynatora Służb Specjalnych określenie kierunków działania SKW i SWW w drodze wytycznych następuje w uzgodnieniu z tym ministrem. Wytyczne zatwierdza Prezes Rady Ministrów.
- ⁴ 1. Szefowie Agencji, najpóźniej na 3 miesiące przed końcem roku kalendarzowego, przedstawiają Prezesowi Rady Ministrów, każdy w zakresie swojej właściwości, roczne plany działania na rok następny. 2. Szefowie Agencji, każdy w zakresie swojej właściwości, przedstawiają corocznie do 31 stycznia Prezesowi Rady Ministrów sprawozdania z działalności Agencji za poprzedni rok kalendarzowy.
- ⁵ ABW i SKW, nadzorując funkcjonowanie systemu ochrony informacji niejawnych w jednostkach organizacyjnych pozostających w ich właściwości określonej w ust. 2 i 3: 1) prowadzą kontrolę ochrony informacji niejawnych i przestrzegania przepisów obowiązujących w tym zakresie, 2) realizują zadania w zakresie bezpieczeństwa systemów teleinformatycznych, 3) prowadzą postępowania sprawdzające, kontrolne postępowania sprawdzające oraz postępowania bezpieczeństwa przemysłowego, 4) zapewniają ochronę informacji niejawnych wymienianych między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi, 5) prowadzą doradztwo i szkolenia w zakresie ochrony informacji niejawnych.
- ⁶ 1. Szef ABW pełni funkcję krajowej władzy bezpieczeństwa. 2. Krajowa władza bezpieczeństwa jest właściwa do nadzorowania systemu ochrony informacji niejawnych w stosunkach Rzeczypospolitej Polskiej z innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi i wydawania dokumentów upoważniających do dostępu do informacji niejawnych Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego, zwanej dalej „NATO”, Unii Europejskiej lub innych organizacji międzynarodowych, zwanych dalej „informacjami niejawnymi międzynarodowymi”. 3. Szef ABW pełni funkcję krajowej władzy bezpieczeństwa w odniesieniu do podmiotów, o których mowa w art. 10 ust. 2, za pośrednictwem Szefa SKW. 4. W zakresie niezbędnym do wykonywania funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa odpowiednio Szef ABW lub upoważnieni przez niego funkcjonariusze ABW oraz Szef SKW lub upoważnieni przez niego żołnierze bądź funkcjonariusze SKW mają prawo do: 1) wglądu do dokumentów związanych z ochroną informacji niejawnych międzynarodowych, 2) wstępu do obiektów i pomieszczeń przeznaczonych do przetwarzania informacji niejawnych międzynarodowych, 3) dostępu do systemów teleinformatycznych przeznaczonych do przetwarzania informacji niejawnych międzynarodowych, 4) uzyskiwania wyjaśnień i informacji dotyczących ochrony informacji niejawnych

międzynarodowych. 5. Szef ABW organizuje współdziałanie z Szefem SKW w zakresie wykonywania funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa. 6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres, tryb i sposób współdziałania Szefa ABW i Szefa SKW w zakresie wykonywania funkcji krajowej władzy bezpieczeństwa przez Szefa ABW. 7. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 6, Prezes Rady Ministrów uwzględni rolę Szefa ABW w nadzorze nad systemem ochrony informacji niejawnych wymienianych między Rzeczpospolitą Polską a innymi państwami lub organizacjami międzynarodowymi oraz konieczność zapewnienia jednolitości stosowanych przez krajową władzę bezpieczeństwa procedur w sferze cywilnej i wojskowej.

⁷ Prezes Rady Ministrów – w odniesieniu do postępowań zrealizowanych przez ABW albo SKW.

⁸ Art. 27. 1. Sąd, na pisemny wniosek Szefa ABW, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną (...).

Art. 28. 1. ABW może uzyskiwać niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1, dane niestanowiące treści, odpowiednio, przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną (...).

Art. 28a. 1. Kontrolę nad uzyskiwaniem przez ABW danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje Sąd Okręgowy w Warszawie (...).

Art. 28b. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1, ABW może uzyskiwać dane: 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną – numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika (...).

Art. 29. 1. W sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2, czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz wykrycia sprawców i uzyskania dowodów mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej (...).

⁹ Art. 31. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych przez SKW w celu realizacji zadań określonych w art. 5 ust. 1 pkt 1, 5, 7 i 8 oraz ust. 2, gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd, na pisemny wniosek Szefa SKW, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną (...).

Art. 32. 1. SKW może uzyskiwać niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art. 5, dane niestanowiące treści, odpowiednio, przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną (...).

Art. 32a. 1. Kontrolę nad uzyskiwaniem przez SKW danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (...).

Art. 32b. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 5, SKW może uzyskiwać dane: 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną – numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika, 4) w przypadku stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej – także nazwę miejscowości oraz ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci, udostępnione użytkownikowi – oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą (...).

Art. 33. 1. W sprawach o przestępstwa, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1, czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o popełnieniu przestępstwa oraz wykrycia jego sprawców i uzyskania dowodów jego popełnienia mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia, zbycia lub przejścia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej (...).

¹⁰ Art. 17. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez CBA w celu rozpoznawania przestępstw, zapobiegania im i ich wykrywania, a także uzyskania i utrwalenia dowodów przestępstw: 1) określonych w art. 228–231, art. 250a, art. 258, art. 286, art. 296–297, art. 299, art. 305, art. 310 § 1, 2 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, 2) skarbowych – gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd, na piśmie wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną (...).

Art. 18. 1. CBA może uzyskiwać niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art. 2, dane niestanowiące treści, odpowiednio, przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną (...).

Art. 18a. 1. Kontrolę nad uzyskiwaniem przez CBA danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje Sąd Okręgowy w Warszawie (...).

Art. 18b. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 2, CBA może uzyskiwać dane: 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia

16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną – numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika, 4) w przypadku stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej – także nazwę miejscowości oraz ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci, udostępnione użytkownikowi – oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą (...).

Art. 19. 1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 17 ust. 1 czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz wykrycia sprawców i uzyskania dowodów mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawni nabycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przepadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej (...).

¹¹ 4) Szefów Agencji – w odniesieniu do działalności tych Agencji, 5) Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego – w odniesieniu do działalności Centralnego Biura Antykorupcyjnego, 6) ministra właściwego do spraw finansów publicznych – w odniesieniu do działalności Służby Celnej, urzędów i izb skarbowych, organów kontroli skarbowej oraz organów informacji finansowej.

¹² Prezes Rady Ministrów w celu zapewnienia wymaganego współdziałania służb specjalnych może żądać od szefów tych służb informacji związanych z planowaniem i wykonywaniem powierzonych zadań. Żądanie przekazania informacji skierowane do Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego albo Szefa Służby Wywiadu Wojskowego wymaga równoczesnego powiadomienia Ministra Obrony Narodowej.

¹³ 1. Minister, w celu dostosowania do polityki ustalonej przez Radę Ministrów zasad i kierunków działania podległych lub nadzorowanych centralnych organów administracji rządowej, innych urzędów lub jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, może wydawać kierownikom urzędów centralnych oraz kierownikom innych urzędów i jednostek organizacyjnych wiążące ich wytyczne i polecenia. 2. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 1, nie mogą dotyczyć rozstrzygnięć co do istoty sprawy załatwianej w drodze decyzji administracyjnej. 3. Wytyczne i polecenia, o których mowa w ust. 1, wydane ustnie, wymagają potwierdzenia na piśmie. 4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do organów, urzędów i jednostek organizacyjnych wchodzących w skład zespolonej administracji rządowej, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej.

¹⁴ 1. Prezes Rady Ministrów w celu koordynacji działań w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa i obronności państwa wydaje wiążące wytyczne oraz żąda informacji i opinii od: 1) ministra właściwego do spraw wewnętrznych – w odniesieniu do

działalności Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, 2) Ministra Sprawiedliwości – w odniesieniu do działalności Służby Więziennej, 3) Ministra Obrony Narodowej – w odniesieniu do działalności Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego i Żandarmerii Wojskowej, 4) szefów Agencji – w odniesieniu do działalności tych Agencji, 5) Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego – w odniesieniu do działalności Centralnego Biura Antykorupcyjnego, 6) ministra właściwego do spraw finansów publicznych – w odniesieniu do działalności Służby Celnej, urzędów i izb skarbowych, organów kontroli skarbowej oraz organów informacji finansowej.

- ¹⁵ Jeżeli informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą spraw objętych zakresem działania właściwego ministra, Szef Agencji przekazuje je temu ministrowi, chyba że Prezes Rady Ministrów zdecyduje inaczej.
- ¹⁶ Jeśli informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą spraw objętych zakresem działania właściwego ministra, Szef SKW lub Szef SWW przekazuje je temu ministrowi, chyba że Prezes Rady Ministrów zadecyduje inaczej.
- ¹⁷ 1. Szefowie Agencji, każdy w zakresie swojej właściwości, w celu realizacji zadań Agencji mogą podejmować współdziałanie z właściwymi organami i służbami innych państw. 2. Podjęcie współpracy, o której mowa w ust. 1, może nastąpić po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów.
- ¹⁸ 1. Szefowie SKW i SWW, każdy w zakresie swojej właściwości, w celu realizacji zadań podległych sobie służb mogą podejmować współpracę z właściwymi organami i służbami innych państw. 2. Podjęcie współpracy, o której mowa w ust. 1, może nastąpić po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów. Prezes Rady Ministrów przed wyrażeniem zgody zasięga opinii Ministra Obrony Narodowej.
- ¹⁹ 2. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego w celu realizacji zadań CBA może podejmować współpracę z właściwymi organami i służbami innych państw oraz z organizacjami międzynarodowymi. 2a. Podjęcie współpracy, o której mowa w ust. 2, może nastąpić po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów.
- ²⁰ 1. Szefowie Agencji, każdy w zakresie swojej właściwości, przekazują niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów informacje mogące mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej.
- ²¹ 1. Szefowie SKW i SWW, każdy w zakresie swojej właściwości, powiadamiając Ministra Obrony Narodowej, przekazują niezwłocznie Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesowi Rady Ministrów informacje mogące mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa i międzynarodowej pozycji Rzeczypospolitej Polskiej.
- ²² 2. Jeżeli informacje uzyskane przez organy i jednostki organizacyjne nadzorowane, podległe lub podporządkowane ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych,

mogą mieć istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa, minister ten przekazuje je niezwłocznie do wiadomości Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i Prezesa Rady Ministrów.

²³ 3. Funkcjonariusze CBA składają oświadczenia, o których mowa w ust. 2, Szefowi CBA. Szef CBA i jego zastępcy składają oświadczenia Prezesowi Rady Ministrów, który dokonuje analizy zawartych w nich danych.

²⁴ 1. Prezes Rady Ministrów stwierdza, w drodze postanowienia: 1) niedopuszczalność odwołania, 2) uchybienie terminowi do wniesienia odwołania. 4. Prezes Rady Ministrów wydaje decyzję, w której: 1) utrzymuje w mocy decyzję podmiotu, który przeprowadził postępowanie sprawdzające lub kontrolne postępowanie sprawdzające, 2) uchyla decyzję podmiotu, który przeprowadził kontrolne postępowanie sprawdzające zakończone cofnięciem poświadczenia bezpieczeństwa, 3) uchyla decyzję podmiotu, który przeprowadził postępowanie sprawdzające, i nakazuje mu wydanie poświadczenia bezpieczeństwa, 4) uchyla decyzję podmiotu, który przeprowadził postępowanie sprawdzające lub kontrolne postępowanie sprawdzające, i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia, 5) stwierdza nieważność decyzji podmiotu, który przeprowadził postępowanie sprawdzające lub kontrolne postępowanie sprawdzające.

²⁵ 1. Prezes Rady Ministrów, pełnomocnicy ochrony lub podmioty wymienione w art. 23 ust. 2 i 5 wznawiają postępowanie sprawdzające lub kontrolne postępowanie sprawdzające, zakończone decyzją ostateczną, odpowiednio o odmowie wydania albo o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli decyzja została wydana wyłącznie w związku z przedstawieniem osobie sprawdzanej zarzutu popełnienia przestępstwa, postawieniem jej w stan oskarżenia lub skazaniem za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe, a postępowanie karne zostało następnie umorzone lub zakończone uniewinnieniem osoby sprawdzanej. 2. Wznowienie postępowania następuje z urzędu lub na wniosek osoby sprawdzanej. 3. Wniosek o wznowienie postępowania kieruje się do podmiotu, który wydał w sprawie decyzję w pierwszej instancji, w terminie 30 dni od dnia, w którym osoba sprawdzana dowiedziała się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania. 4. Rozpatrzenie wniosku powinno nastąpić nie później niż w ciągu 3 miesięcy od dnia jego otrzymania. 5. Podmiot właściwy do wznowienia postępowania stwierdza, w drodze postanowienia, uchybienie terminowi do złożenia wniosku o wznowienie postępowania. 6. Postanowienie, o którym mowa w ust. 5, jest ostateczne i powinno zawierać: 1) oznaczenie podmiotu, 2) datę wydania, 3) oznaczenie osoby sprawdzanej, 4) powołanie podstawy prawnej, 5) rozstrzygnięcie oraz uzasadnienie faktyczne i prawne, 6) pouczenie o dopuszczalności i terminie wniesienia skargi do sądu administracyjnego, 7) podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego

osoby upoważnionej do jego wydania. 7. Wznowienie postępowania następuje w drodze postanowienia. 8. Postanowienie stanowi podstawę do przeprowadzenia przez właściwy podmiot postępowania co do przyczyn wznowienia oraz rozstrzygnięcia co do istoty sprawy. 9. Odmowa wznowienia postępowania następuje w drodze decyzji.

26. 40. Organ albo podmiot, o którym mowa w art. 39 ust. 1, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 39 ust. 8 wydaje decyzję, w której: 1) odmawia uchylecia decyzji o odmowie wydania lub o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli stwierdzi brak podstaw do jej uchylecia na podstawie art. 39 ust. 1, 2) odmawia uchylecia decyzji o utrzymaniu w mocy decyzji o odmowie wydania lub o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli stwierdzi brak podstaw do jej uchylecia na bazie art. 39 ust. 1, 3) uchyla decyzję o odmowie wydania poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na bazie art. 39 ust. 1, i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy, 4) uchyla decyzję o utrzymaniu w mocy decyzji o odmowie wydania poświadczenia bezpieczeństwa oraz poprzedzając ją decyzję o odmowie wydania poświadczenia, jeżeli stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na bazie art. 39 ust. 1, i przekazuje sprawę do ponownego rozpatrzenia, 5) uchyla decyzję o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na bazie art. 39 ust. 1, 6) uchyla decyzję o utrzymaniu w mocy decyzji o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa oraz poprzedzając ją decyzję o cofnięciu poświadczenia bezpieczeństwa, jeżeli stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylecia na bazie art. 39 ust. 1.

